

ΣΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΤΟΣ 7^ο

ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

ΤΕΥΧΟΣ 39^ο

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΚΟΣ ΕΥΣΕΒΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΥΣΕΒΕΙΑ

Τό θέμα πού θά ἐπεξεργαστοῦμε σ' αὐτό τό τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ προτεσταντικός εὐσεβισμός καί ἡ ὀρθόδοξη εὐσέβεια. Οἱ δύο ὅροι, εὐσέβεια καί εὐσεβισμός, φαίνονται μέ μιὰ πρώτη ματιά ἴδιοι. Ὅμως, ἐξετάζοντάς τους θά γίνει φανερό ὅτι διαφέρουν ὡς πρὸς τὰ ποιοτικά χαρακτηριστικά. Θά δείξουμε τό γιατί ἡ ὀρθοδοξία εἶναι συνυφασμένη μέ τήν εὐσέβεια ἐνῶ ἀντίθετα ὁ προτεσταντισμός προτιμᾷ τόν εὐσεβισμό.

Εὐσέβεια-Εὐσεβισμός-Ἀσέβεια

Εὐσέβεια εἶναι ἡ ἐσωτερική κατάσταση σεβασμοῦ τήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος ἐξωτερικεύει τόσο ὡς πρὸς τόν Θεό ὅσο καί στόν συνάνθρωπο. Ἡ λέξη εὐσέβεια ἀποτελεῖται ἀπό τό μόριο -εὐ- καί ἀπό τήν λέξη σέβας. Ἔχει νά κάνει μέ τόν καλό σεβασμό. Αὐτός ὁ σεβασμός πηγαίνει πρῶτα στόν Θεό καί στήν συνέχεια στρέφεται στόν συνάνθρωπο. Ὁ εὐσεβής μέ ποιό τρόπο ὅμως σέβεται τόν Θεό; Μέ τό νά τηρεῖ τίς ἐντολές του, τίς ὁποῖες μᾶς παραγγέλλει μέσα ἀπό τήν Ἀγία Γραφή καί μέ τήν συμμετοχή του στά μυστήρια τῆς ἐκκλησίας. Τηρώντας τὰ παραπάνω ὁ εὐσεβής γίνεται δοχεῖο τῆς χάριτος, λαμβάνει ἀπό τόν Θεό θεία χάρη καί φωτισμό. Φτάνοντας σέ τέτοια κατάσταση ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά βοηθήσει τόν συνάνθρωπό του μέ

ὅποιο τρόπο μπορεῖ εἴτε ὑλικά, προσφέροντας κάποια ἀντικείμενα, εἴτε πνευματικά, μέ κάποιες συμβουλές πού θά τόν βοηθήσουν νά βγεῖ ἀπό τό ἀδιέξοδο πού ἔχει περιέλθει. Ὁ εὐσεβής εἶναι συνδεδεμένος μέ τόν Θεό μέσα ἀπό τὰ μυστήρια. Τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖνο πού τόν δυναμώνει καί τοῦ δίνει ὑπομονή γιά νά σηκώνει τόν σταυρό του. Δέν χάνει τήν πίστη του ἐναντί τοῦ Θεοῦ ἀλλά ὑπομένει ὡς τό τέλος διότι ἐκεῖνος πού θά ὑπομείνει ὡς τό τέλος αὐτός καί θά σωθεῖ μᾶς βεβαιώνει τό στόμα τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. 24,13). Οἱ εὐσεβεῖς εἶναι οἱ ἅγιοι τῆς ἐκκλησίας μας, εἶναι ἐκεῖνοι πού δίνουν μάχη μέ τὰ πάθη τους καί ἐπιθυμοῦν νά καθαρθοῦν.

Ακριβῶς ἀντίθετα βρίσκεται ἡ ἀσέβεια. Ἡ λέξη ἀσέβεια ἀποτελεῖται ἀπό τό στερητικό -ἀ- καί τή λέξη σέβας, ἡ ὁποία δηλώνει τήν ἑλλειψη σεβασμοῦ. Ὁ ἀσεβής δέν σέβεται οὔτε τόν Θεό, οὔτε τόν συνάνθρωπο ἀλλά οὔτε καί αὐτόν τόν ἴδιο του τόν ἑαυτό. Ὁ ἀσεβής πιστεύει ὅτι ὅλα προέρχονται ἀπό τόν ἑαυτό του, ἔχει τήν ψευδαίσθηση ὅτι ὅλα τὰ καταφέρνει μέ τίς δικές του ἀνθρώπινες ἀτελεῖς δυνάμεις. Συνάμα ἀδιαφορεῖ γιά τόν διπλανό του, κάνοντας κινήσεις πού ἴσως μπορεῖ νά τόν βλάπτουν. Ἐπίσης ὅπως ἀναφέρθηκε πιο πάνω ὁ ἀσεβής δέν σέβεται οὔτε τόν ἑαυτό του. Αὐτό μπορεῖ νά γίνει κατανοητό μ' ἓνα παράδειγμα ἀπό τήν

καθημερινή μας ζωή. Ἄς υποθέσουμε ὅτι κάποιος μπλέκει μέ απαγορευμένες οὐσίες· ἐκεῖνες θά τόν ἐγκλωβίσουν, θά τοῦ γίνουν ἔξις, συνήθεια, πάθος. Κοιτάει κάθε στιγμή πῶς νά ικανοποιήσει αὐτή του τήν συνήθεια καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι νά φτάνει σέ μιά κατάσταση ἀτονίας, ἐξάρτησης καί παραίτησης ἀπ' τή ζωή. Καταστρέφει τό σῶμα του, ἐρχόμενος σέ ἀντίθεση μέ τόν ἀποστολικό λόγο, ὅτι δηλαδή τό σῶμα μας εἶναι ναός τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Α΄ Κορ. 6,19). Ἐξαρτώμενος ὁ ἄνθρωπος ἀπό τέτοιες οὐσίες γίνεται φανερό ὅτι δέν σέβεται τόν ἴδιο του τόν ἑαυτό καθὼς ἀρρωσταίνει καί συνήθως καταλήγει στόν θάνατο.

Διαβάζοντας κανεῖς τό ἀνωτέρω παράδειγμα· μπορεί νά δημιουργηθεῖ κάποια ἀντίρρηση, ὅπως εἶμαι ἐλεύθερος καί ἐπιλέγω αὐτό πού μ' ἀρέσει, στήν συγκεκριμένη περίπτωση τήν χρήση οὐσιῶν. Αὐτή τήν ἐλευθερία τῆς ἐπιλογῆς δέν τήν ἀρνεῖται κανεῖς ἀλλά θά πρέπει νά τοῦ ἐξηγήσουμε ὅτι ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος ἂν ἐπιλέξει νά βρίσκεται σέ μιά τέτοια ἢ παρόμοια κατάσταση, θά πρέπει νά γνωρίζει ὅτι ἔχει νικηθεῖ ἀπό τίς οὐσίες. Ὁ ἄνθρωπος ψάχνει τρόπο νά καταναλώσει τέτοιες οὐσίες ὄχι γιατί τό ἔχει σκεφτεῖ τί πάει νά κάνει ἀλλά γιατί αὐτή ἡ συνήθεια τόν ὁδηγεῖ στή χρήση. Ἐπομένως κινεῖται ὄχι ἀπό ἐλεύθερη ἐπιλογή καί ἐλεύθερη σκέψη ὅπως νομίζει, ἀλλά καθοδηγεῖται ἀπό τήν δύναμη τῆς συνήθειας.

Ὁ εὐσεβισμός τώρα, εἶναι μιά κατάσταση στήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται στό ἐνδιάμεσο τῆς εὐσέβειας καί τῆς ἀσέβειας, δείχνει ὅτι εἶναι εὐσεβής ἀλλά στήν ἐπερχόμενη δοκιμασία πού θά ἔρθει τά βάζει μέ τόν Θεό καί ἀναρωτᾶται γιατί σέ μένα νά συμβαίνει αὐτό. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι ἡ κατάληξη –ισμός, προσδίδει ἄρνηση στήν κύρια λέξη. Ἄλλο ἠθική καί ἄλλο ἠθικισμός, ἄλλο λαός καί ἄλλο πρᾶγμα λαϊκισμός. Ἄς θυμηθοῦμε τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου καί ἄς δοῦμε τήν ἀντίδραση τοῦ μεγάλου γιοῦ ὅταν ἔμαθε ὅτι ὁ ἀδερφός του γύρισε. Ὅχι μόνο

δέν ἐμφανίστηκε στό γλέντι πού εἶχε ἐτοιμάσει ὁ πατέρας του γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ μετανοημένου γιοῦ του, ἀλλά ἀντέδρασε πρὸς ἐκεῖνον λέγοντάς του ὅτι ποτέ δέν τοῦ ἔδωσε ἕνα ἐρίφιο, ἕνα κατσίκι, γιά νά εὐχαριστηθεῖ μέ τοὺς φίλους του, ἀπεναντίας στήν ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου ἀδερφοῦ του, τόν ἔλεγε γιατί νά κάνει ἐκεῖνο τό μεγαλοπρεπές δεῖπνο. Ὁ εὐσεβιστής διακατέχεται ἀπό μιά ἐξωτερική σοβαροφάνεια, φοβᾶται κάθε τί πού τοῦ διαταράσσει τήν εὐδαιμονιστική του ἰσορροπία μέσα στήν ὁποία ζεῖ καί πάσχει ἀπό εὐθυνοφοβία. Οὐσιαστικά ὁ εὐσεβιστής διακατέχεται ἀπό οἷση, κρυφὸ ἐγωισμό, δημιουργώντας μιά εἰκόνα καλοῦ εὐσεβοῦς ἀνθρώπου, ὅμως σέ μιά τρικυμία τῆς ζωῆς ἀμέσως τά παρατάει, κι' αὐτό γίνεται διότι οὐσιαστικά στηρίζεται στή δική του δύναμη καί ὄχι στήν παντοκρατορία τοῦ Θεοῦ. Ὁ εὐσεβισμός εἶναι τό προσωπεῖο τῆς εὐσέβειας, κρύβει ἀδυναμίες, ἀταπείνωτο φρόνημα, σκοτισμό τοῦ νοῦς.

Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ εὐσεβής στήν ἁγία Γραφή.

Στήν Καινή Διαθήκη τόν ὄρο «εὐσεβής» τόν συναντᾶμε τέσσερις φορές, τρεῖς φορές στό βιβλίο τῶν πράξεων τῶν ἀποστόλων στό κεφάλαιο 10 στοὺς στίχους 2 καί 7, στό κεφάλαιο 22 τοῦ ἴδιου βιβλίου στό στίχο 12 καί μία φορά στήν δευτέρα καθολική ἐπιστολή τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου στό κεφάλαιο 2 στό στίχο 9. Στό δέκατο κεφάλαιο τῶν πράξεων τῶν ἀποστόλων γίνεται λόγος γιά κάποιον ἐκατόνταρχο μέ τό ὄνομα Κορνήλιος ὁ ὁποῖος διακρινόταν γιά τήν εὐσέβειά του. Ὁ εὐσεβής διακατέχεται ἀπό φόβο Θεοῦ, ἀπό τίς πολλές του ἐλεημοσύνες, δέεται στόν Θεό γιά τά πάντα, προσεύχεται στόν Θεό νά τόν φωτίσει γιά ὅλες τίς δυσκολίες πού συναντᾶει στήν ζωή του. Στό 22^ο κεφάλαιο ξανά στό βιβλίο τῶν πράξεων διαβάζουμε γιά κάποιον ἄλλο ἄνθρωπο ὅπου κι ἐκεῖνος χαρακτηρίζεται

εὐσεβῆς μέ τό ὄνομα Ἀνανίας. Ἦταν ἄνδρας εὐσεβῆς κατά τόν νόμο καί αὐτό τό μαρτυροῦσαν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Δαμασκού. Ἐδῶ διαφαίνεται ἕνα ἀκόμα χαρακτηριστικό τοῦ εὐσεβοῦς ἀνθρώπου, ἐκεῖνο τῆς καλῆς ἐξωτερικῆς μαρτυρίας.

Ὁ εὐσεβῆς χαρακτηρίζεται ἀπό φόβο Θεοῦ, ὄχι ὅμως τόν δουλικό φόβο ἀλλά τόν υἱικό φόβο, δηλαδή ὅπως τό παιδί προσπαθεῖ νά μήν λυπήσει τόν πατέρα του κατ' αὐτό τόν τρόπο καί ὁ εὐσεβῆς προσπαθεῖ νά μήν λυπήσει τόν Θεό. Ὁ εὐσεβῆς κάνει ἐλεημοσύνες μέ ὅποιο τρόπο μπορεῖ. Μέ τήν πράξη αὐτή ἡ εὐσέβεια δέν περιορίζεται σέ ξηρούς τύπους ἀλλά γίνεται ἔμπρακτη εὐσέβεια. Ἐπίσης, ὁ εὐσεβῆς προσεύχεται στόν Θεό κάθε ὥρα καί κάθε στιγμή τῆς ἡμέρας. Δέν σταματάει νά ζητάει τήν βοήθεια του Θεοῦ. Αὐτό γίνεται διότι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι ἐκεῖνος πού γυρεύει θά βρεῖ, ἐκεῖνος πού ζητάει θά λάβει, ἐνῶ ἐκεῖνος πού χτυπάει τήν πόρτα θά τοῦ ἀνοίξουν. Τέλος ὁ εὐσεβῆς μαρτυρεῖται ἀπό τρίτους ὅτι πράγματι εἶναι εὐσεβῆς. Ἡ εὐσέβειά του ἀναγνωρίζεται ἀπό τούς συνανθρώπους του, ἀπό τούς γύρω του. Φυσικά ὑπάρχουν καί οἱ κατήγοροι, ἐκεῖνοι δέν θά λείψουν. Ὅμως ὁ εὐσεβῆς ἀντί νά ἀνταποδώσει τίς κατηγορίες προσεύχεται στόν Θεό ἔτσι ὥστε νά τοῦ δίνει δύναμη νά ὑποστῇ τήν κατηγορία προσδοκῶντας ὅτι στό τέλος θά ἀνατεῖλει ἡ ἀλήθεια.

Προτεσταντισμός - Πιετισμός.

Ὁ πιετισμός (pietismus = εὐσεβισμός) εἶναι κίνημα τό ὁποῖο ἐμφανίστηκε τόν 17^{ον} αἰώνα μέσα στούς κόλπους τοῦ λουθηρανισμοῦ καί στόχευε τόσο στήν ἀνακαίνιση τοῦ προτεσταντισμοῦ ὅσο καί στήν τόνωση τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Ὅπως δηλώνεται ἀπό τό ὄνομά του, ὁ πιετισμός ὁραματίζεται μιά «πρακτική εὐσέβεια» σέ ἀντίθεση μέ τό πατερικό καί ἐκκλησιαστικό βίωμα. Ὁ προτεσταντισμός καί κατ' ἐπέκταση ὁ πιετισμός, σαν παρακλάδι του πού εἶναι, καλλιεργεῖ τόν

εὐσεβισμό. Τούς ἐνδιαφέρει ἡ ἀτομική δικαιοσύνη, νοιάζονται μονάχα γιά τήν ἐξωτερική τους εἰκόνα, δέν ὑπάρχουν γερά ἀλλά σαθρά θεμέλια κι' αὐτό διότι βασίζονται στόν ἑαυτό τους. Ὁ εὐσεβιστής ἐνεργεῖ μέ γνώμονα τόν ἑαυτό του, τόν ἐγωισμό του, παραβλέποντας τούς ἄλλους γύρω του. Ὅταν κάνει ἀγαθές πράξεις στόν συνάνθρωπό του τίς κάνει διότι σκοπός του εἶναι ἡ αὐτοπροβολή. Δέν θά πρέπει νά ξεχνᾶμε τόν φαρισαῖο τῆς παραβολῆς, πού περιγράφει τήν περικοπή ὁ εὐαγγελιστής Λουκάς στό 18^ο κεφάλαιο, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀνέβηκε στό ἱερό γιά νά προσευχηθεῖ. Εἶπε ὅτι δέν εἶμαι ὅπως εἶναι οἱ ὑπόλοιποι ἄνθρωποι καί ἄρχισε νά λέει τίς ἀγαθές πράξεις πού ἐπιτελεῖ. Οἱ εὐσεβιστές αὐτοπροβάλλονται ἔτσι ὅπως ἔκανε καί ὁ φαρισαῖος τῆς παραβολῆς. Ὅμως δέν δικαιώθηκε μπροστά στά μάτια τοῦ Θεοῦ ἀλλά μόνο στά μάτια τῶν ἀνθρώπων.

Ἔτσι λοιπόν καί ὁ προτεσταντισμός καλλιεργεῖ τόν εὐσεβισμό καί ἐτοῦτο φαίνεται διότι ρίχνουν τό βάρος στά καλά ἔργα. Κάνοντας καλά ἔργα ἔχουν τήν γνώμη ὅτι ἀρκεῖ μόνο αὐτό γιά νά κερδίσουν ἔτσι τόν παράδεισο. Ἐχοντας αὐτή τήν γνώμη πλανοῦν καί πλανῶνται καθώς τό μόνο πού κερδίζουν εἶναι τήν κενή, κούφια δόξα τῶν ἀνθρώπων.

Ὁρθόδοξη Εὐσέβεια.

Ἡ ἔκφραση ὁρθόδοξη εὐσέβεια ἀνταποκρίνεται στόν ὀρθό τρόπο βιώματος τῶν πιστῶν ἀνθρώπων, ἐκείνων δηλαδή τῶν ἀνθρώπων πού στοχεύουν καί ἀναζητοῦν τό πῶς θά καταφέρουν νά κερδίσουν τόν παράδεισο. Προσπαθοῦν νά τηροῦν τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί μέσα ἀπό τήν μυστηριακή καί λειτουργική ζωή τῆς ἐκκλησίας καταφέρνουν νά ἐνθωοῦν μέ τόν Θεό. Ἡ ὁρθοδοξία δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι συνυφασμένη μέ τήν εὐσέβεια. Ὁ εὐσεβισμός εἶναι κάτι ξένος πρός αὐτήν.

Ὁ εὐσεβῆς ὁρθόδοξος χριστιανός ἀγωνίζεται τόν καλόν ἀγῶνα, κοιτάει τό πῶς θά ἀρέσει στόν Θεό καί ὄχι τό πῶς θά γίνε

ἀρεστός στους ανθρώπους. Έχει πρότυπο τόν ίδιο τόν Θεό, ὁ ἴδιος ἐνανθρώπησε στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἦρθε στήν γῆ, ἔπαθε ὡς ἄνθρωπος, σταυρώθηκε καί ἀναστήθηκε ὡς Θεός. Ἐπίσης, ἔχει παράδειγμα τούς ἀποστόλους καί κατ' ἐπέκταση ὅλους τούς ἁγίους, τούς χιλιάδες τῶν μαρτύρων, τούς ὁσίους, τούς ἀσκητές, ὅλους ἐκείνους ἄνδρες καί γυναῖκες πού ἀγωνίστηκαν σέ τούτη τήν ζωή τηρώντας τόν ἀποστολικό λόγο νά γίνετε μιμηταί μου καθὼς κι ἐγώ εἶμαι μιμητής τοῦ Χριστοῦ (Α΄ Κορινθ. 11,1). Μελετώντας κανεῖς τήν Καινή Διαθήκη καί τά συναξάρια τῶν ἁγίων ἀντλεῖ πληροφορίες τό πῶς πρέπει νά ζήσει ἄν θέλει νά γίνει εὐσεβής. Ὁ εὐσεβής σύν τοῖς ἄλλοις αἰσθάνεται τήν ἁμαρτωλότητά του, ἀναγνωρίζει τά σφάλματά του, προστρέχει στήν ἐξομολόγηση, λαμβάνει τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν καί μεταλαμβάνει τό σῶμα καί τό αἷμα τοῦ Κυρίου κατά τήν τέλεση τῆς θείας λειτουργίας. Στήν διάρκεια τῶν δοκιμασιῶν πού περνάει στήν ζωή του δέν ἀγριεύει, οὔτε ὅμως δυσανασχετεῖ, οὔτε ἀπορεῖ γιατί νά τοῦ συμβαίνουν ὅλα σ' ἐκεῖνον, ἀντιθέτως, δοξολογεῖ τόν Θεό, προσεύχεται πιά ἔντονα στόν Θεό, Τοῦ ἔχει ἐμπιστοσύνη, βάζει τόν ἑαυτό του ὑποκάτω

Του Θεοῦ καί στό τέλος ὁδηγεῖται σέ λιμάνι ἀσφαλές. Στίς φουρτοῦνες καί στίς τρικυμίες τῆς θαλάσσης ὁ Θεός εἶναι παρών καί τόν στηρίζει. Ὁ εὐσεβής δέν ἐγκαταλείπει τό πλοῖο ἀλλά πορεύεται στήν θαλασσοταραχή μέ τήν βεβαιότητα ὅτι ὁ Θεός δέν θά τόν ἐγκαταλείψει. Τό κύριο γνώρισμα τοῦ εὐσεβοῦς εἶναι ἡ ταπείνωση. Σ' αὐτό τό σημεῖο θά πρέπει νά διακριθεῖ μία παγίδα πού ἐνέχει στόν εὐσεβή καί θά πρέπει νά προσέχει. Ἄν δέν προσέξει ὁ εὐσεβής μπορεῖ νά πέσει στόν εὐσεβισμό. Αὐτό μπορεῖ νά συμβεῖ ἄν κάνει κάποια πράγματα ἀπό συνήθεια. Ἡ συνήθεια ἐνέχει τόν κίνδυνο τῆς ἐξοικίωσης καί τῆς παρρησίας. Ἐτσι κάποιος μπορεῖ νά μετέχει στά μυστήρια τῆς ἐκκλησίας ἀπό συνήθεια ἀλλά νά μήν ἔχει τήν συνείδηση καί τήν συναίσθηση τοῦ τί πραγματικά πράττει. Ἐτσι κατ' αὐτό τόν τρόπο ὁ ἄνθρωπος πέφτει στόν εὐσεβισμό, αὐξάνει ὁ ἐγωισμός καί δανεῖζεται τό προσωπεῖο τοῦ καλοῦ. Τό κύριο γνώρισμα τοῦ εὐσεβή, ὅπως ἔχει λεχθεῖ παραπάνω, εἶναι ἡ ταπείνωση. Ὁ ταπεινός δέχεται καί ἀναγνωρίζει ὅτι ὅλα ἐκεῖνα πού ἔχει ἀλλά καί ὅλα πού θά ἔρθουν εἶναι τοῦ Θεοῦ. Ὁ ταπεινός λαμβάνει τήν χάριν τοῦ Θεοῦ καί πιστεύει ὅτι δέν θά τόν ἐγκαταλείψει.

Μηνιάτης Παναγιώτης

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ: 6977582800

CΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩC

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν

κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC ΠΑΤΡΩΝ

Ν. Βότση 34, Τηλ.: 2610-320.602, Fax: 2610-279.533 email: i-m-patron@otenet.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟC ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ἀρχιμ. Τιμόθεος Γ. Παπασταύρου

ΥΠΕΥΘΥΝΟC ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Π. Κούλης, Ψηφιακές Εκτυπώσεις, email: paulkoulis@gmail.com